

AKKUYU'DA ZAFER SEVİNCİ

Yıllardan beri nükleer lobicilerin ısrarla savunduğu ve kamuoyundan büyük tepki alan Akkuyu nükleer santral ihalesi 25 Temmuz'da belirsiz ve uzun bir süre için ertelendi. İhalelerin ertelenmesi başta EMO olmak üzere nükleer santrallara karşı mücadele eden tüm odalar, çevre kuruluşları, sendikalar, aydınlar ve sanatçılar tarafından sevinçle karşılandı. Başbakan Bülent Ecevit, ihalelerin iptal edildiğini açıklarken, istikrar programına dikkat çekti ve nükleer enerjinin yüksek maliyetinin altını çizdi. Ecevit, "Nükleer santral yapımından vazgeçmemiz doğru olmaz, fakat bunu bir süre ertelememiz ve yeni nesil nükleer santral teknolojisinin devreye girmesine de fırsat tanımamız uygun olur. Hidroelektrik, doğal gaz, rüzgar ve güneş enerjilerini değerlendirmemiz de önem taşımaktadır" dedi. Başbakan ayrıca, "TEAK raporuna göre, OECD ülkelerinde yeni enerji talebi olmadığı için ve doğal gaz santralleri daha ekonomik olduğu için bu ülkelerden bazılarında nükleer santral yapımları yavaşlatılmaktadır. Bazılarında durdurulmaktadır. Bazılarında da sökülmemektedir" sözlerini ekledi. İhalelerin iptal edilmesi hükümetin diğer kanatlarında hoşnutsuzluk yarattı. Başbakan Yardımcısı Mesut

Yılmaz, bakanlar Kurulu'nda yaptığı konuşmada, "Biz daha önce birkaç kez ihaleleri iptal ettik. Bunun karşılığında nükleer santral yapımını firmalardan ambargo yedik. Uzun uğraşlar sonucu bu ambargo kırıldı. Bir daha ambargo yenilmemesi için yapım firmaları da ikna etmeliyiz. Herbiri 30'ar milyon dolar masraf yaptılar, zararlarını telafi etmeliyiz" diyerek nükleer santral konsorsiyumlarına arka çıktı.

Her erteleme öncesi elektrik kesintisi

Akkuyu Santrali ile ilgili ihale süreci, ETB Bakanı Cumhur Ersümer'in Ecevit'i ikna edememesi üzerine 6 kez ertelenmişti. Her erteleme öncesi Ersümer, "enerji krizi var" uyarılarını yaparken, "ani (!)" elektrik kesintileri gündeme geldi. Santral projesi için ilk erteleme 31 Aralık 1999'da yapıldı. Hükümet, 2 Şubat'ta yapılan Bakanlar Kurulu'nda bilimsel çalışma yapılmasını kararlaştırarak, yeşil ışık yakmak kaydıyla proje ile ilgili kararını 1 Mart 2000 tarihine erteledi. Bu tarih öncesinde Rusya'dan gelen doğalgazı Ukrayna'nın alıkoyması üzerine, bazı doğalgaz çevrim santrallerinin elektrik üretmediği söylendi ve başkent 3 gün karanlıkta kaldı. Ersümer de

fırsattan istifade nükleer santralin ne kadar gerekli olduğunu anlattı. 1 Mart'ta karar alamayan hükümet, kararı 10 Mart'a bıraktı. 10 Mart'ta da karar alınamayınca, görüşme 7 Nisan'a, yine olmayınca 21 Nisan'a ertelendi. 21 Nisan'da da erteleme kararı veren hükümet son olarak 24 Temmuz'da kararı açıklayacağını duyurdu.

Hazine'den ambargo

Bilindiği gibi Hazine, nükleer santral ihalesi için garanti veremeyeceğini açıklamıştı. Gelişen aşamada TEAŞ, en son 21 Nisan tarihinde ihaleye katılan firmalara gönderdiği yazıyla, tekliflerinin geçerlilik süresini 24 Temmuz tarihine kadar göndermelerini istedi. Aynı yazıda, firmalardan tekliflerinde bir değişiklik yapılmaksızın aynı koşullarda geçerli olmasını içeren kabul veya red yazılarını, 12 Mayıs'a kadar TEAŞ'a bildirmeleri gerektiği belirtilmişti. İhaleye katılan firmalar da buna dair yazıları TEAŞ'a göndermişti. İhaleye katılan Westinghouse firmasının öncülük ettiği konsorsiyum ise daha sonra TEAŞ'a gönderdiği yazıda, tekliflerinin geçerlilik süresini son kez uzatıklarını, yeni bir erteleme duru-

munda ihaleden çekileceklerini bildirmişti. Aynı yazıda, Westinghouse firmasının nükleer santral inşasına "Hazine garantisi olmadan da belli bir fiyat" karşılığında başlayabileceğini belirtmişlerdi. ETKB, bunun üzerine Hazine Müsteşarlığı'na gönderdiği Westinghouse firmasının önerisini, "TEAŞ'ın mevcut borcu, bu kurumun borcunu ödememesi halinde kamu kurumu olmasından dolayı kendilerinin ödemek zorunda kalacağı ve enflasyonun düşürülmesini öngören ekonomik program" nedeniyle soğuk karşılamıştı.

Türkiye'nin aldığı iptal kararı özellikle Kanada'da büyük hayal kırıklığı yarattı. AECL Başkanı Allen Kilpatrick, "ihaleyi kazanmak için Kanada'nın Türkiye'de çok büyük harcamalar yaptığını ve bunu, Türkiye'nin nükleer enerjiye verdiği önem nedeniyle yaptığını" vurguladı. Kilpatrick, "Türkiye'nin kararında, IMF ve Dünya Bankası'nın koyduğu mali koşulların rolü olduğunu" da belirtti.

Akkuyu Nükleer Santral ihalesinde yarışan 3 konsorsiyum şunlardı: Westinghouse-Mitsubishi Konsorsiyumu, AECL Konsorsiyumu, NPI konsorsiyumu

Akkuyu'da şenlik var

Akkuyu ihalesinin sonuncu kez ve belirsiz bir tarihe ertelenmesi, bugüne kadar nükleer santrallara karşı mücadele veren tüm kesimlerin zaferi olarak yorumlandı. Bu yıl yedincisi düzenlenen Akkuyu etkinlikleri de, nükleer santrallara karşı protestoyla birlikte bir şenliğe dönüştürüldü.

Nükleer karşıtları 5-6 Ağustos'ta Akkuyu'da buluştular. Nükleer Karşıtı Platform adına gerçekleştirilen şenliğin organizasyonunu EMO yaptı. Şenlik öncesinde, EMO şubeleri çeşitli illerden otobüslerle gidişi sağladılar. 5 Ağustos'ta Akkuyu'ya ilkönce Mersin'den gelen nükleer karşıtlar ulaştı. Daha sonra Ankara EMO'nun otobüsleriyle gelen nükleer karşıtları bir kortej oluşturarak köy meydanına kadar döviz ve pankartlarla yürüdü. Etkinliklere TMMOB adına Yönetim Kurulu'ndan Ethem Torunoğlu ve Yusuf Buldu; EMO adına Yönetim

Kurulu'ndan Kemal Ulusaler katıldılar. Biraz gecikmeli olarak saat 13:00'de başlayan mitingde açılışı Mersin EMO Yönetim Kurulu Başkanı Kamer Gülbeyaz yaptı. Daha sonra TMMOB adına Yusuf Buldu kalabalığa seslendi. EMO Yönetim Kurulu adına konuşma yapan yazman üye Kemal Ulusaler, dinleyenlere yönelik olarak "Birinci etabı tamamladık. Ancak işimiz henüz bitmedi; ikinci etaba hazır mıyız?" sorusunu sordu. Kemal Ulusaler, Türkiye'de bugüne dek uygulanan enerji politikalarını anlatarak, planlamanın önemini vurguladı. Daha sonra çeşitli kuruluşlar ve Akkuyu'lu köylüler söz aldı. Miting sırasında İstanbul EMO'yla birlikte gelen nükleer karşıtları bir kortej oluşturarak alana girdi.

Mitingin bitmesinde sonra akşamki şenlik için hazırlıklar başladı. Saat 20:00'da başlaması planlanan konser, Kaymakamlığın tavrı nedeniyle gecikti. Şenliğe katılan gruplardan Koma Çiya'nın çıkmasına izin vermek istemeyen Kaymakam, sanatçıların "biz de çıkmayız" tavrı üzerine, grubun konsere katılmasına izin verdi.

Köy meydanında coşkulu bir kalabalığın izlediği konser, geceyarısı 12:00'da bitti. Sunuculuğunu tiyatro ve sinema sanatçısı Gülşen

Tuncer'in yaptığı konsere sırasıyla Mazlum Çimen, Yasemin Çimen, Rojin, Onur Akın, Nejat Yavaşoğulları, Suavi ve Koma Çiya katıldı.

